

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ ദശമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ദശമഃ സർഗഃ ॥

കൈകേയോഃ സദ്മനി സമാഗതസ്യ ദശരഥസ്യ താം
കോപഭവനഗതാമവലോക്യ ദുഃഖം തേന തസ്യൈ
സാന്ത്വനാപ്രദാനം ച

വിദർശിതാ യദാ ദേവീ
കുബ്ജയാ പാപയാ ഭൃശം |
തദാ ശേതേ സ്ഥ സാ ഭൂമൗ
ദിഗ്ധവിദ്ധേവ കിന്നരീ || 2.10.1 ||

നിശ്ചിത്യ മനസാ കൃത്യം
സാ സമൃഗിതി ഭാമിനീ |
മന്മരാധൈ ശന്നൈഃ സർവ -
മാചചക്ഷേ വിചക്ഷണാ || 2.10.2 ||

സാ ദീനാ നിശ്ചയം കൃത്വാ
മന്മരാവാക്യമോഹിതാ |
നാഗകന്ധേവ നിഃശ്വസ്യ
ദീർഘമുഷ്ണം ച ഭാമിനീ || 2.10.3 ||

മുഹൂർത്തം ചിന്തയാമാസ
മാർഗമാത്മസുഖാവഹം |

സാ സുഹൃച്ഛാർഥകാമാ ച
തം നിശമ്യ വിനിശ്ചയം || 2.10.4 ||

ബഭൂവ പരമപ്രീതാ
സിദ്ധിം പ്രാപ്യേവ മന്മഥാ |
അഥ സാ രുഷിതാ ദേവീ
സമ്യക്യത്വാ വിനിശ്ചയം || 2.10.5 ||

സംവിവേശാബലാ ഭൂമൗ
നിവേശ്യ ഭൂകുടിം മുഖേ |
തതശ്ചിത്രാണി മാൽയാനി
ദിവ്യാന്യാഭരണാനി ച || 2.10.6 ||

അപവിധാനി കൈകേയ്യാ
താനി ഭൂമിം പ്രപേദിരേ |
തയാ താൻയപവിധാനി
മാൽയാന്യാഭരണാനി ച || 2.10.7 ||

അശോഭയന്ത വസുധാം
നക്ഷത്രാണി യഥാ നഭഃ |
ക്രോധാഗാരേ ച പതിതാ
സാ ബഭൗ മലിനാംബരാ || 2.10.8 ||

ഏകവേണീം ദൃഢാം ബദ്ധ്വാ
ഗതസത്തേവ കിന്നരീ |
ആജ്ഞാപ്യ തു മഹാരാജോ
രാഘവസ്യാഭിഷേചനം || 2.10.9 ||

ഉപസ്ഥാനമനുജ്ഞാപ്യ
പ്രവിവേശ നിവേശനം |

അദ്യ രാമാഭിഷേകോ വൈ

പ്രസിദ്ധ ഇതി ജ്ഞതിവാൻ || 2.10.10 ||

പ്രിയാർഹോ പ്രിയമാഖ്യാതും

വിവേശാന്തഃപുരം വശീ |

സ കൈകേയോ ഗൃഹം ശ്രേഷ്ഠം

പ്രവിവേശ മഹായശാഃ || 2.10.11 ||

പാണ്ഡുരാഭ്രമിവാകാശം

രാഹുയുക്തം നിശാകരഃ |

ശുകബർഹിസമായുക്തം

ക്രൗഞ്ചഹംസരുതായുതം || 2.10.12 ||

വാദിത്രവസംഘുഷ്ടം

കുബ്ജാവാമനികായുതം |

ലതാഗൃഹൈശ്ചിത്രഗൃഹൈ -

ശൃമ്പകാശോകശോഭിതൈഃ || 2.10.13 ||

ദാന്തരാജതസൗവർണ്ണ -

വേദികാഭിഃ സമായുതം |

നിത്യപുഷ്പഫലൈർവൃക്ഷൈ -

ർവാപീഭിരുപശോഭിതം || 2.10.14 ||

ദാന്തരാജതസൗവർണ്ണൈഃ

സംവൃതം പരമാസനൈഃ |

വിവിധൈരന്നപാനൈശ്ച

ഭക്ഷ്യശ്ച വിവിധൈരപി || 2.10.15 ||

ഉപപന്നം മഹാർഹൈശ്ച

ഭൂഷണൈസ്ത്രിദിവോപമം |

സ പ്രവിശ്യ മഹാരാജഃ
സ്വമന്തഃപുരമൃദ്ധിമത് || 2.10.16 ||

ന ദദർശ സ്ത്രീയം രാജാ
കൈകേയിം ശയനോത്തമേ |
സ കാമബലസംയുക്തോ
രത്യർഥീ മനുജാധിപഃ || 2.10.17 ||

അപശ്യൻ ദധിതാം ഭാർയാം
പപ്രച്ഛ വിഷസാദ ച |
നഹി തസ്യ പുരാ ദേവീ
താം വേലാമത്യവർതത || 2.10.18 ||

ന ച രാജാ ഗൃഹം ശൂന്യം
പ്രവിവേശ കദാചന |
തതോ ഗൃഹഗതോ രാജാ
കൈകേയിം പര്യപൃച്ഛത || 2.10.19 ||

യഥാപുരമവിജ്ഞായ
സ്വാർഥലിപ്സുമപണ്ഡിതാം |
പ്രതിഹാരി ത്വഥോവാച
സന്ത്രസ്താ തു കൃതാഞ്ജലിഃ || 2.10.20 ||

ദേവ ദേവീ ഭൃശം ക്രുദ്ധാ
ക്രോധാഗാരമഭിദ്രുതാ |
പ്രതീഹാർയാ വചഃ ശ്രുത്വാ
രാജാ പരമദുർമനഃ || 2.10.21 ||

വിഷസാദ പുനർഭൂയോ
ലുലിതവ്യാകുലേന്ദ്രിയഃ |

തത്ര താം പതിതാം ഭൂമൗ
ശയാനാമതഥോചിതാം || 2.10.22 ||

പ്രതപ്ത ഇവ ദുഃഖേന
സോപശൃജജഗതീപതിഃ |
സവൃദ്ധസ്തരുണീം ഭാർയാം
പ്രാണേഭ്യോപി ഗരീയസീം || 2.10.23 ||

അപാപഃ പാപസങ്കൽപാം
ദദർശ ധരണീതലേ |
ലതാമിവ വിനിഷ്കൃത്താം
പതിതാം ദേവതാമിവ || 2.10.24 ||

കിന്നരീമിവ നിർധൂതാം
ചുതാമപ്സരസം യഥാ |
മായാമിവ പരിഭ്രഷ്ടാം
ഹരിണീമിവ സംയതാം || 2.10.25 ||

കരേണുമിവ ദിഗ്ധേന
വിദ്ധാം മൃഗയുനാ വനേ |
മഹാഗജ ഇവാരൺയേ
സ്നേഹാത് പരമദുഃഖിതാം || 2.10.26 ||

പരിമുജ്യ ച പാണിഭ്യോ -
മഭിസന്ത്രസ്തചേതനഃ |
കാമീ കമലപത്രാക്ഷീ -
മുവാച വനിതാമിദം || 2.10.27 ||

ന ത്വേഹമഭിജാനാമി
ക്ലോധമാത്മനി സംശ്രിതം |

ദേവി കേനാഭിയുക്താസി
കേന വാസി വിമാനിതാ || 2.10.28 ||

യദിദം മമ ദുഃഖായ
ശേഷേ കൽയാണി പാംസുഷു |
ഭൂമൗ ശേഷേ കിമർഥം ത്വം
മയി കൽയാണചേതസി || 2.10.29 ||

ഭൂതോപഹതചിത്തേവ
മമ ചിത്തപ്രമാമിനി |
സന്തി മേ കുശലാ വൈദ്യാ -
സ്ത്വഭിതുഷ്ടാശ്ച സർവശഃ || 2.10.30 ||

സുഖിതാം ത്വാം കരിഷ്യന്തി
വ്യാധിമാചക്ഷു ഭാമിനി |
കസ്യ വാപി പ്രിയം കാർയം
കേന വാ വിപ്രിയം കൃതം || 2.10.31 ||

കഃ പ്രിയം ലഭതാമദ്യ
കോ വാ സുമഹദപ്രിയം |
മാ ഞ്ഞീർമാ ച കാർഷീസ്ത്വം
ദേവി സമ്പരിശോഷണം || 2.10.32 ||

അവധ്യോ വധ്യതാം കോ വാ
വധ്യഃ കോ വാ വിമുച്യതാം |
ദരിദ്രഃ കോ ഭവേദാവേദ്യോ
ദ്രവ്യവാൻ വാപ്യകിഞ്ചനഃ || 2.10.33 ||

അഹം ച ഹി മദീയാശ്ച
സർവേ തവ വശാനുഗാഃ |

ന തേ കഞ്ചിദഭിപ്രായം
വ്യാഹന്തുമഹമുത്സഹേ || 2.10.34 ||

ആത്മനോ ജീവിതേനാപി
ബ്രൂഹി യൻമനസി സ്ഥിതം |
ബലമാത്മനി ജാനന്തീ
ന മാം ശങ്കിതുമർഹസി || 2.10.35 ||

കരിഷ്യാമി തവ പ്രീതിം
സുകൃതേനാപി തേ ശപേ |
യാവദാവർത്തതേ ചക്രം
താവതീ മേ വസുന്ധരാ || 2.10.36 ||

ദ്രാവിഡാഃ സിന്ധുസൗവീരാഃ
സൗരാഷ്ട്രാ ദക്ഷിണാപമാഃ |
വംഗാംഗമഗധാ മത്സ്യാഃ
സമൃദ്ധാഃ കാശികോസലാഃ || 2.10.37 ||

തത്ര ജാതം ബഹു ദ്രവ്യം
ധനധാന്യമജാവികം |
തതോ വൃണീഷ്യ കൈകേയി
യദ് യത് ത്വം മനസേച്ഛസി || 2.10.38 ||

കിമായാസേന തേ ഭീരു
ഉത്തിഷ്ഠോത്തിഷ്ഠ ശോഭനേ |
തത്ത്വം മേ ബ്രൂഹി കൈകേയി
യതസ്തേ ഭയമാഗതം |
തത് തേ വ്യപനയിഷ്യാമി
നീഹാരമിവ രശ്മിവാൻ || 2.10.39 ||

തഥോക്താ സാ സമാശ്വസ്താ
 വക്തുകാമാ തദപ്രിയം |
 പരിപീഡയിതും ഭൂയോ
 ഭർതാരമുപചക്രമേ || 2.10.40 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 അയോധ്യാകാണ്ഡേ ദശമഃ സർഗഃ ||